

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΛΟΥΚΑΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΙΓ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ.

Τὴν ἴστορίαν τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου,
οὐ μόνον ὁ θεηγόρος Δουκᾶς, ἀλλὰ πρὸ αὐ-
^{Ματ. 16.} τοῦ καὶ ὁ θεόπνευστος Ματθαῖος καὶ ὁ θεῖος
^{16.} ^{Μάρκ. 10.} Μάρκος κατὰ διαφόρους καιρούς καὶ τόπους
^{17.} συνέγραψαν. Καὶ ἡ μὲν ἔννοια τῆς συγ-
γραφῆς μία καὶ ἡ αὐτή ἐστι, μικροὶ δέ τινες
περιστάσεις, σιωπηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἐνὸς
εὐαγγελιστοῦ, ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ ἄλλου.
^{Τόμ. 1.} Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἴστορίαν ταύτην διηρμη-
^{Σελ. 242.} νέυσαιμεν εἰς τὴν δεκάτην δευτέραν κυρι-
ακὴν τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, πε-
ριττὸν νομίζομεν, οὐαί πάλιν τὰ αὐτὰ
ἐπαναλάβωμεν διὸ μάντι τῆς ἑρμηνείας,

ἥτις εἰς τὴν ὥρησιν κυριακὴν ἀναγινώ-
σκεται, προβάλλομεν σήμερον τὴν περὶ τῆς
χριστιανικῆς τελειότητος διμιλίαν, περὶ ἣς
διαλαμβάνει αὐτὴ ἡ ὑπὸ τῶν τριῶν ἀγίων
εὐαγγελιστῶν συγγραφεῖσα ἴστορία. Καθά-
ρατε οὖν, ἀδελφοί, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρ-
δίαν ἀπὸ πάσης γηίνης προσπαθείας, οὐαί
χωρήσωσι ταύτης τῆς ὑψηλῆς διδασκαλίας
τὸν ἐπουράνιον σπόρον, καὶ ὑψώσατε τὰ
ὅμματα τοῦ νοὸς ὑμῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ ὅρη,
εἰς τὰ ὅποια ὁ Δαβὶδ ἦρε τοὺς ὁφθαλμοὺς
αὐτοῦ, οὐαί ἐλθῃ πρὸς ὑμᾶς, καθὼς καὶ εἰς
ἐκεῖνον, « Ἡ βοήθεια παρὰ Κυρίου, τοῦ ^{Ψαλ.} _{2.} ^{120.}

» ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ».

Πρὸς τὸν ἄρχοντα τὸν εἰπόντα, ὅτι ἐκ νεότητος αὐτοῦ ἐφύλαξε τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ, « Ταῦτα πάντα ἐφύλαξάμην ἐκ νεότητός μου », ἀπεκρίθη ὁ θεός υἱωπος « Ἐν τι ἔν σοι λείπει ». Διὰ τούτου δὲ ἐφανέρωσεν ὁ Κύριος, ὅτι δύστις φυλάττει μόνας τὰς δέκα ἐντολάς, ἐκεῖνος φίλος τοῦ θεοῦ ἐστι, καὶ ἀγαπητὸς αὐτῷ, καὶ κληρονόμος τῆς βασιλείας αὐτοῦ, πλὴν οὐκ ἐστι τέλειος, λείπει δὲ αὐτῷ ἕν, ἵνα φθάσῃ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς τελειότητος, ἥγουν πρέπει ἵνα πωλήσῃ πάντα, ὅσα ἔχει, καὶ διαμερίσας αὐτὰ εἰς τοὺς πτωχούς, ἀκολουθῇ τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, τουτέστι μιμῆται τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ. « Ἐτι ἔν σοι λείπει πάντα, ὅσα ἔχεις, πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι ».

Ἡ διανομὴ τῶν ὑπαρχόντων εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἡ ἀκολουθησίς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ φαίνονται οὐχὶ ἔν, ἀλλὰ δύο πράγματα, ὁ δὲ θεάνθρωπος ἐν αὐτὰ εἶπεν. « Ἐτι ἔν σοι λείπει »· ἐπειδὴ, διὰ τὴν κατόρθωσιν τῆς τελείας ἀρετῆς, εἰσὶν ἀγώριστα καὶ ἀδιάριστα· δῆτις ἐπιθυμεῖ τὴν τελειότητα, ἐὰν χωρίσῃ τὸ ἔν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, μένει ἐστερημένος τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

Ο πλούσιος ἄρχων τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου ἐζήτει τῆς ἀρετῆς τὴν τελειότητα· αὐτός, καὶ ἐφύλαξε πάσας τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ ἐκ νεότητος αὐτοῦ, ἐξ οὗ καὶ εἰς γάπησεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς μαρτυρεῖ ὁ ἱερὸς Μάρκος, προσῆλθε διμως πρὸς αὐτὸν μετὰ πολλῆς εὐλαβείας καὶ ταπεινοφροσύνης, καὶ κλίνας τὰ γόνατα,

ἐνώπιον αὐτοῦ, ἡρώτα αὐτόν, λέγων, « Δι- ^{Ματ. 10.}
» δάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον ^{17.}
» ^{18.} καὶ τροφομήσω; » ἥθελε, καὶ ἐπεθύμει ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα, ἀκολουθῶν καὶ μιμούμενος τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, πλὴν ἥθελε τὸ ἔν, ἥγουν τὴν ἀκολούθησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ δὲ ἄλλο, ἥγουν τὴν τελείαν διανομῆν τοῦ πλούτου αὐτοῦ, οὐκ ἐστεργετοῦτο δὲ μὴ στέρεας, ἀπέτυχε καὶ ἐκείνου, ὅπερ ἐπόθει, τουτέστι τῆς μαθητείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. « Ο δὲ στυγνάσας, λέγει ^{Ματ. 10.}
» ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος, ὃπερ ἐστίν, ἀκούσας τὸν λόγον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ « Πάντα, ὅσα ἔχεις, πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς » χοῖς, ἀνεγάρησεν ἀπὸ τοῦ χοροῦ τῶν μαθητῶν, σκυθρωπάζων καὶ θλιβόμενος.

Ομοίως καὶ ἐάν τις ἐγκαταλείψῃ πάντα, ὅσα ἔχει οὐχὶ δὶς ἀγάπην θεοῦ, οὐδὲ ἵνα ἀκολουθήσῃ τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἀλλὰ δὶς ἄλλους σκοποὺς καὶ τέλη, ἐκεῖνος οὐ μόνον οὐκ ἀναβαίνει εἰς τὸν ὑψηλὸν τῆς ἀρετῆς βιθμόν, ἀλλὰ καὶ πίπτει εἰς τῆς κακίας καὶ ἀγνωσίας τὸ βάρος. Ο Κράτης ὁ φιλόσοφος ἐγκατέλιπε μὲν πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, ρίψας καὶ τὰ ἀργύρια ^{Λαζ.} αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, πλὴν ἐκ τούτου οὐ μόνον οὐδεμίαν ἀρετὴν κατώρθωσεν, ἀλλ’ ἐγένετο καὶ ἀδικος, καὶ φιλόδοξος, καὶ ἀσύνετος· ἀδικος μέν, ἐπειδὴ τόσους ἥδη κησεν, δισους; ἐδύνατο εὐεργετῆσαι διὰ τῆς μεταδόσεως τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, καὶ οὐκ εὐηργέτησε· φιλόδοξος δέ, ἐπειδὴ, ρίψας τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν,

ἐκόμπαξε καὶ ὑπερηφανεύετο ἐπὶ τῷ κατορθώματι αὐτοῦ, κραυγάζων, « Κράτης Κράτητα Κράτητος ἀφίσιν ἐλεύθερον »· ἀσύνετος δὲ καὶ μωρός, ἐπειδή, μὴ ἔχων ἐλπίδα πνευματικὴν καὶ θείαν, ἐλύτρωσε μὲν ἔαυτὸν ἐξ τοῦ περισπασμοῦ καὶ τῆς φροντίδος τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, περιέπεσε δὲ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πτωχείας, καὶ εἰς τὴν μέριμναν τῆς καθημερινῆς αὐτοῦ τροφῆς καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ζωῆς ἀναγκαίων.

Βλέπε δὲ πῶς ἡ συνδρομὴ τούτων τῶν δύο κατορθωμάτων ἀναβιάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τῆς ἀρετῆς τὴν τελειότητα. Ἡ ἀγάπη ἐστὶν ὅλου τοῦ νόμου τὸ πλήρωμα· καὶ ἄλλος μὲν ἀγαπᾷ ὀλίγον, ἄλλος δὲ ἀγαπᾷ πολὺ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, διὸ εἶπε πρὸς Σίμωνα τὸν Φαρισαῖον περὶ τῆς ἀμαρτωλοῦ γυναικός· « Οὗ χάριν λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἀμαρτίαι αὐτῆς αἱ « πολλαὶ, δτὶ ἡγάπησε πολύ· ὡς δὲ ὀλίγον » ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ ». Ἐκ τούτου φανερόν ἐστιν, δτὶ ὁ βαθὺς τῆς τελειότητός ἐστιν ἀνάλογος τῷ μέτρῳ τῆς ἀγάπης, καθὼς καὶ ὁ βαθὺς τῆς πολυμαθείας τῷ πλήθει τῶν μαθημάτων· δσον περισσοτέρα ἡ ἀγάπη, τοσοῦτον μείζων ἡ τελειότητη, καθὼς ὁσον περισσότερα τὰ μαθήματα, τοσοῦτον πλουσιωτέρα ἡ πολυμάθεια. « Οὓς διὰ ἀγάπην θεοῦ δίδωσιν ὀλίγον μέρος τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ εἰς τοὺς πτωχούς, ἐκεῖνος ἀγαπᾷ ὀλίγον τὸν θεὸν καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ· δστὶς δίδωσι πολύ, ἐκεῖνος ἀγαπᾷ πολύ· δισις δὲ δώσῃ πάντα, δσα ἔχει, ἐκεῖνος ἀγαπᾷ κατὰ τὸ ὅλον, ἐκεῖνος ἀγαπᾷ ὀλως διὰ ὅλου τὸν θεὸν καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ· τοῦτό ἐστιν ἀρετὴ μεγάλη καὶ ὑψη-

λή· « Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν, ἡ Ψα. 111,

^{8.}

» δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ ». Πλὴν τοῦτο ἐστιν ἡ μία τῶν πτερύγων, τὰς ὃποιας ζητῶν ὁ προφήτης Δαβὶδ, ἵνα πετασθῇ καὶ καταπαύσῃ εἰς τῆς τελειότητος τὴν ἀνάπαυσιν, ἔλεγε, « Τίς δώσει μοι πτέρυγας ὥσει περιστερᾶς; Ψαλ. 54;

^{6.}

» καὶ πετασθήσομαι, καὶ καταπαύσω ».

Ἡ ἄλλη πτέρυξ τῆς περιστερᾶς ἐστιν ἡ μέμησις τῆς πολιτείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· δθειν, δστὶς ἀγαπᾷ τὴν τελειότητα, ἐκεῖνος ζητεῖ καὶ τὴν ἄλλην πτέρυγα, ἵνα πετασθῇ εἰς τῆς τελειότητος τὰ ὅρη, καὶ καταπαύσῃ ἐκεῖ.

Καθὼς δὲ ὁ ἐπιτήδειος ζωγράφος, δταν ζωγραφῇ εἰκόνα, βάλλει ἐμπροσθεν αὐτοῦ τὸ πρωτότυπον, καὶ πρὸς αὐτὸν προσηλώσας τὰ ὅμματα, ἀγωνίζεται μετὰ πάσης προσοχῆς, ἵνα γράψῃ τὸ σχῆμα, τὸ χρώμα, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἵχνη πάντα τοῦ πρωτοτύπου, καὶ ἀναδεῖξῃ τὴν εἰκόνα εἰκόνα ζῶσαν καὶ κατὰ πάντα ὅμοίαν τῷ πρωτοτύπῳ, οὕτω καὶ ὁ ἐραστὴς τῆς τελειότητος βάλλει ἐμπροσθεν αὐτοῦ τὸ ὑπερτέλειον πασῶν τῶν ἀρετῶν πρωτότυπον, τὸν σωτῆρα λέγω τοῦ κόσμου, τὸν Ἰησοῦν, καὶ προσηλώσας εἰς αὐτὸν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, ἐπιμελεῖται, δσον ἡ φύσις δύναται, ὑπὸ τῆς χάριτος δυναμουμένη, ἵνα καὶ τὰς διαθέσεις, καὶ τὰ λόγια, καὶ τὰς πράξεις μιμηθῆ, καὶ ἐπακολουθήσῃ πᾶσι τοῖς ἵχνεσιν αὐτοῦ, καὶ παραστήσῃ ἑαυτὸν τελείαν τοῦ πρωτοτύπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰκόνα.

Ἐκ τούτου γίνεται πρᾶος καὶ ταπεινὸς

τῇ καρδίᾳ, κατὰ τὸ μάθημα τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ· γίνεται ὑπήκοος εἰς τοῦ θεοῦ τὸ πρόσταγμα, ὡς ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεως Ἰησοῦς, ἀνεξίκακος εἰς τὰς συκοφαντίας, μακρόθυμος εἰς τὰς ὕβρεις, ὑπομονητικὸς εἰς τοὺς διωγμούς, ἴσχυρὸς εἰς τοὺς κατὰ τῶν δαιμόνων πολέμους· ἡ μὲν ψυχὴ αὐτοῦ γίνεται ἀπλῆ καὶ ἄκακος, ὁ δὲ νοῦς καθαρὸς καὶ πνέων θείου ζῆλου, ἡ δὲ καρδία πλήρης ἐκείνης τῆς ἀγάπης, περὶ τῆς ὁποίας εἶπεν Ἰωάνν. 15. ὁ Κύριος, « Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς 13. » ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ ». ὅθεν ἔτοιμος καὶ αὐτὸς διὰ παντὸς ἵνα θυσιάσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ διὰ τὸν ἀγαπήσαντα ἡμᾶς, καὶ παραδόντα ἑαυτὸν εἰς θάνατον διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. Ταύτης τῆς ἀγάπης ἡ γλυκυτάτη φλόξικη καταφλέγει ἀκαταπαύστως τὴν καρδίαν αὐτοῦ· ἐκ τούτου δὲ προέρχονται αἱ συχναὶ προσευχαί, αἱ εὐλαβεῖς γονυκλισίαι, αἱ ὀλονύκτιοι ἀγρυπνίαι, αἱ προσεκτικαὶ ἀναγνώσεις τῶν ἱερῶν βιβλίων, ἡ νοερὰ μελέτη τῶν ἐπουρανίων πραγμάτων, ἡ διηγεῖς προσήλωσις τοῦ νοὸς εἰς τὸν θεόν. Οὐ δύναμαι ἐγώ, ἀδελφοί, νὰ περιγράψω πάσας τὰς πρακτικὰς καὶ θεωρητικὰς ἀρετὰς ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις, μιμητὴς γενόμενος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔφθασεν εἰς τῆς τελειότητος τὰ μέτρα· ὅστις ἐγεύθη τὸ τοιοῦτον οὐράνιον μάννα, ἐκεῖνος μόνος καὶ εἰδε, καὶ κατενόησε, καὶ δύναται νὰ ἀγαθισθῇ τὸν νοῦν αὐτοῦ τόσον ὑψηλά, καὶ νὰ κατανοήσῃ καὶ διηγηθῇ τὸ ὑψός, τὸ πλήθος, τὸ κάλλος, τὴν λαμπρότητα τῶν ἀρετῶν τοῦ τελείου

» ἰδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος ». Ἐπειδὴ δὲ ἡ ψυχὴ μου οὐδέποτε ἐγεύθη, ἀλλ' ἔστι νῆστις, καὶ γυμνὴ, καὶ ἀμοιρὸς πάσης ἀρετῆς, διὰ τοῦτο οὐδὲ εἶδον, οὐδὲ ἐνόησα, οὐδὲ δύναμαι λαλῆσαι περὶ τούτων ἀξιοπρεπῶν· καταβαίνω λοιπὸν κάτω, ἦγουν εἰς τὴν δυσκολίαν τούτου τοῦ ἐπουρανίου ἔργου τῆς χριστιανικῆς τελειότητος.

« Όταν ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς ἐδίδαξε τὸ μάθημα τῆς διανομῆς πάντων τῶν ὑπαρχόντων, καὶ τῆς μιμήσεως αὐτοῦ, εἶδε δὲ τὸν πλούσιον ἀρχοντα περίλυπον γενόμενον, τότε αὐτὸς μὲν εἶπε, καὶ ἐθεραίσεγ, ὅτι δυσκολώτατόν ἔστι τὸ ἔργον τῆς τελειότητος εἰς τοὺς πλουσίους. « Εὔκοπώ-

λευ. 18.

» τερον γάρ ἔστιν, εἶπε, κάμιλον διὰ τρυπαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν ». Οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ, μὴ κατανοήσαντες, ὅτι ὁ διδάσκαλος αὐτῶν οὐκ ἐλάλει περὶ σωτηρίας γενικῶς, ἀλλὰ περὶ τελειότητος εἰδίκῶς, οὐδὲ περὶ φυλακῆς ἐντολῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς τελείας ἀγιωσύνης, ἐνόμισαν, ὅτι τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας ἔστιν ἀδύνατον·

ὅθεν

» ὅθεν ἐλεγον, « Καὶ τίς δύναται σωθῆναι »; Τί δ' ἀρα λέγουσι περὶ ταύτης τῆς διδασκαλίας οἱ ἀνθρώποι τοῦ νῦν αἰῶνος; τί λέγουσι τὴν σήμερον οἱ ἀνθρώποι, ἀκούοντες τὴν εὐαγγελικὴν φωνὴν « Ἐτι ἐν σοι αἰτοῦ; » λείπει πάντα, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ » διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ καὶ δεῦρῳ ἀκολούθει μοι »; Ἐπειδὴ τὴν σήμερον ἐψυχράνθη ἡ πίστις, ἐξέλιπεν ὁ ζῆλος, ἡμελήθη ἡ ἀρετή, ἐσβέσθη ἡ ἀγάπη· ποτὸν ἄλλον λόγον περιμένεις ἀπό τοῦ στόματος τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων

εἰμὴ τὸ ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως, καὶ ἔστι παντελῶς ἀδύνατον; Καὶ τίς ἔχει, λέγουσι, τοιαύτην μεγαλοψυχίαν, ὃστε, πλούσιος ὁν καὶ ἔνδοξος, καὶ μετὰ πάσης ἀνέσεως καὶ τρυφῆς ζῶν, νὰ καταστήσῃ ἑαυτὸν ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην πτωχόν, καὶ εὐτελῆ, καὶ ὑπὸ τῶν κακῶν τῆς πτωχείας ταλαιπωρούμενον; τίς ἔχει τόσην δύναμιν, ὅση ἀναγκαῖα ἔστιν ἵνα μιμηθῇ καὶ κατορθώσῃ τὰς ὑπερφυεῖς ἀρετὰς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ;

*Ανθρωποι, ἵνα τί παραλογῶμεν; ἀληθῶς τῆς τελειότητος τὸ ἔργον ἔστι δύσκολον, καθὼς δύσκολά εἰσι πάντα τὰ ἔργα τὰ ὑψηλά, καὶ μεγάλα, καὶ θαυμάσια· καὶ ποίᾳ οἰκοδομὴ ὑπερμεγέθης, ἀριστα ἀρχιτεκτονουμένη, καὶ κάλλιστα περικεκαλλωπισμένη, οὐκ ἔστι δύσκολος; ποῖον ἐπιτημονικὸν σύστημα, σοφόν, ἀληθινόν, τέλειον, οὐκ ἔστι δύσκολον; πᾶν ἔργον ἔχει δύσκολίαν κατὰ ἀναλογίαν τῆς ἴδιας μεγαλειότητος, τοῦ κάλλους, καὶ τῆς εὐπρεπείας αὐτοῦ, καὶ τῆς χρησιμότητος. Δύσκολον ἀληθῶς τῆς χριστιανικῆς τελειότητος τὸ κατόρθωμα, ἐπειδὴ ἔσιν ὑψηλότατον, ὑπερμέγιστον, θεῖον καὶ ἐπουράγιον· δυσκολώτατόν ἔστιν, ὡς αὐτὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἐθεωρασεν· ὁ αὐτὸς ὅμως ἀπήντησε, καὶ ἔλυσε τὴν δυσκολίαν, δταν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νομίσαντες αὐτὸν ἀδύνατον, εἶπον, λουκ. 18, 26. «Καὶ τίς δύναται σωθῆναι»; τότε αὐτός, εἰπε μὴ λογοτριβῆ περὶ τοῦ ὅτι δύσκολόν ἔστιν ἢ ἀδύνατον, ὑπέθετο ἀληθινὴν τὴν ὑπόληψιν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, οἵτινες ἐνόμιζον τοῦτο ἀδύνατον, καὶ ἀποκριθείς, εἶπε

πρὸς αὐτούς, ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ἀδύνατα εἰς τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου δυνατά εἰσιν εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ. «Ο δὲ αὐτ. 27. εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνάτα τὰ ἔστι παρὰ τῷ Θεῷ». Ἐστω, λέγει, ὁ ἀνθρωπὸς ἴδια δυνάμει οὐ δύναται κατορθώσαι τοῦτο τὸ μέγα κατόρθωμα· ἀλλ’ ὅταν ὁ ἀνθρωπὸς Θέλῃ, τότε ὁ Θεός, ὁ πάντα δυνάμενος, δύναται τοῦτο ποιῆσαι, ἐνισχύων αὐτὸν τῇ αὐτοῦ χάριτι, καὶ ἐνδυναμῶν τὴν θείαν αὐτοῦ δυνάμει, καὶ ἀρκετὸν αὐτὸν ἔργαζόμενος πρὸς τοῦ ἔργου τὴν κατόρθωσιν· «Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ 1. Κορ. 12, 6. δὲ αὐτός ἔστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν».

*Η ἀπόκρισις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἀρκετή ἔστι πρὸς πληροφορίαν ἡμῶν, καὶ μηδὲν ἔχωμεν περὶ τούτου παράδειγμα· ἔχομεν δῆμας, χάρις τῷ παντοκράτορι Θεῷ, χιλιάδας χιλιάδων καὶ μυριάδας μυριάδων παραδείγματα ἀνθρώπων, οἵτινες, καταλιπόντες πάντα, ὅσα εἶχον, καὶ ἀκολουθήσαντες τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ μιμηταὶ γενόμενοι τῶν θείων αὐτοῦ ἀρετῶν, ἔδειξαν ἐμπράκτως δυνατὸν τὸ ἀδύνατον.

*Πρῶτοι αὐτοὶ οἱ νομίσαντες τὸ ἔργον ἀδύνατον ἀπέδειξαν αὐτὸν δυνατὸν καὶ τετελεσμένον· ὅθεν ὁ Πέτρος μετὰ παρόρθησίας ἐλεγε πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, «Τίδον Ματ. 27. ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἡκολουθήσαμεν σοι». Καὶ μὴ εἶπης, ὅτι ἦσαν πτωχοί, καὶ ἐπομένως μετ’ εὐκολίας μεγάλης κατέλιπον τὰ πτωχικὰ αὐτῶν πράγματα· διότι τόσην προσπάθειαν καὶ πόθον ἔχει ὁ πτωχὸς διὰ τὴν ἴδιαν καλύβην, ὅσην καὶ ὁ

πλούσιος διὰ τὰ ἑαυτοῦ παλάτια· τόσον πόθιν ἐκεῖνος διὰ τὰ ἴδια ῥάκια, ὃσον οὕτος διὰ τὰ ὑπέρλαμπρα αὐτοῦ ἱμάτια· τόσον ἐκεῖνος διὰ τὰ ἔνθινα καὶ ὀστράκινα αὐτοῦ σκεύη, ὃσον καὶ οὗτος διὰ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ· τόσον ἐκεῖνος διὰ τὰ ὀλίγα αὐτοῦ δηνάρια, ὃσον καὶ οὗτος διὰ τὰς χιλιάδας καὶ μυριάδας τῶν ἴδιων νομισμάτων· πρὸς τούτους οὐδεὶς πείθεται, ὅτι ὁ πτωχὸς ἀγάπῃ τὸν πατέρα, ἢ τὴν μητέρα, ἢ τοὺς ἀδελφούς, ἢ τοὺς συγγενεῖς, ἢ τοὺς φίλους αὐτοῦ ὀλιγώτερον τοῦ πλουσίου· ἵστη ἐστὶν ἡ τοιαύτη ἀγάπη καὶ εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ εἰς τοὺς πλουσίους. Ὁθεν φανερόν ἐσιν, ὅτι τόσην ἀγάπην ἔδειξαν οἱ ἀπόστολοι εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἀφέντες δὲ αὐτὸν τὰ δίκτυα, τὸ πλοῖον, τὸν μικρὸν οἰκίσκον, τὰ ὀλίγα χρήματα, τοὺς γονεῖς, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, ὃσην καὶ ὁ πλουσιώτατος Ξενοφῶν, ὅστις δὲ ἀγάπην Χριστοῦ κατέλιπε τὰ πολύτιμα σκεύη, καὶ τὰ κειμήλια, καὶ τὰ παλάτια, καὶ τὸν πλοῦτον, διανείμας αὐτὸν εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ ἀπελθὼν εἰς τῆς Παλαιστίνης τὰ ἡσυχαστήρια, καὶ ἐκεῖ τελέσας δσίως τὸν βίον αὐτοῦ· ὅσην καὶ ἡ μεγάλη τῶν Ρωμαίων Ματρώνα, ἡ ὁσιωτάτη Μελάνη, ἣτις διεμέρισε δῶδεκα μυριάδας χρυσίου εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ συνέζησε μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῆς συναχθεισῶν ἐννενήκοντα παρθένων, πτωχεύουσα καὶ ὑπηρέτοῦσα ἀυταῖς, καὶ πᾶν εἴδος ἀσκητικῆς ἀρετῆς μετερχομένη.

Μετὰ τοὺς ἀποστόλους ἔρχεται τὸ ἀναρίθμητον πλῆθος τῶν ἀγίων μαρτύρων· ἐν αὐτοῖς πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας καὶ γένους ἀνθρωποι, στρατηγοί, πλούσιοι,

ἥγεμόνες, ἀξιωματικοί, σοφοί, εὐγενεῖς, ἄρχοντες, ὑπουργοί τῶν βασιλικῶν αὐλῶν, βασιλέων υἱοί, καὶ βασιλεῖς· Λογγῖνος ὁ ἑκατόνταρχος, Θεόδωρος ὁ σοφὸς καὶ ὡραῖος στρατηλάτης, Εὐστάθιος ὁ στρατιλάτης καὶ ὑπέρπλουτος, Ἀρτέμιος ὁ δοὺξ καὶ αὐγουστάλιος, Σέργιος ὁ πριμικήριος, καὶ Βάκχος ὁ σεκουνδικήριος, Δημήτριος ὁ τῆς πίσεως διδάσκαλος, Γεώργιος ὁ ἐξ εὐγενῶν εὐγενέστατος καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς ἐμπρέπων ἀξιώμασιν, Ἀρέθας ὁ τῆς ἐν Αἰθιοπίᾳ Νεγρᾶς πόλεως προεδρεύων, Ἰάκωβος ὁ περιφανῆς καὶ ἔνδοξος ὑπουργὸς τῆς τῶν Περσῶν βασιλείας καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως Εἰσδιγέρδου τιμώμενος, Γοθδελαᾶς ὁ υἱὸς Σαβωρίου βασιλέως Περσῶν καὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ διάδοχος οὐ μόνον δὲ ἀνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναικες, καὶ κόραι ἀπαλαιί καὶ ἀνδρὶ μεμνηστευμέναι· ἡ εὐγενὴς καὶ ἔνδοξος Θέκλα ἡ πρωτομάρτυς, Αἰκατερīνα ἡ βασίλις καὶ πάνσοφος, ἡ Εὐφημία ἡ πανεύφημος καὶ ἡ Ἀλεξάνδρα, βασίλισσαι καὶ τῶν Ρωμαίων βασιλέων σύζυγοι, ἡ μὲν τοῦ Μαξεντίου, ἡ δὲ τοῦ Διοκλητιανοῦ ἄλλοι καὶ ἄλλαι μυριάδες μυρίων ὥσει ἄμμος τῆς θαλάσσης καὶ ὡς οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ. Οὗτοι δὲ ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐ μόνον ἀφῆκαν τὸν πλοῦτον, τὴν δόξαν, τὴν ἀξίαν, τὰ στέμματα, τοὺς θρόνους, τοὺς γονεῖς, τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, καὶ πάντα, ὃσα ἔκαστος εἶχεν, ἀλλὰ καὶ εἰς βασάνους δριψυτάτας ἑαυτοὺς παρέδωκαν, καὶ τὸ ἴδιον αἷμα ἔζεχεν, καὶ τὴν ἴδιαν ζωὴν αὐτῷ προσέφερον.

Στρέψατε νῦν τοῦ νοὸς ὑμῶν τὰ ὅμματα εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Αἰγύπτου, τῆς

Διεύης, τῆς Θηβαΐδος, τοῦ Πηλουσίου, τοῦ Πόντου, τοῦ Ἰορδάνου· ἐκεῖ βλέπετε τὸν Παῦλον τὸν Θηβαῖον, τὸν Ἀντώνιον τὸν μέγαν, τὸν Χαρίτωνα, τὸν Παχώμιον· ἐκεῖ τοὺς Μακαρίους, τὸν Ρωμαῖον καὶ τὸν Αἰγύπτιον, τὸν Ἀρσένιον, τὸν Ἰσιδωρον· ὅδε βλέπετε τὸν Σάββαν, τὸν Θεοδόσιον, τὸν Εὐθύμιον, τὸν Ἐφραίμ, τοὺς πολυαριθμους τῶν ἀσκητῶν χορούς· αὐτοῦ καὶ γυναικες, ἡ Θεοδώρα, ἡ Ἰουλίττα, ἡ Μαρία, ἡ Πελαγία, ἡ Εὐφροσύνη· αὐτοῦ πλήθος ἀμετρον πάσης τάξεως ἀνθρώπων. Οὗτοι πάντες, ἀκούσαντες τῆς εὐαγγελικῆς φω-

^{21.} μετ. 19, νῆς τοῦ Κυρίου « Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι,

» ὥπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ » δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρα- » νῷ· καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι », διεμέρισαν πάντα, ὅσα εἶχον, εἰς τοὺς πτωχούς, ἐγκα- τέλιπον πατρίδα, φίλους, συγγενεῖς, τὸν κόσμον ὅλον καὶ τὰ ἐγκόσμια, καὶ, ἵνα μη- δὲν ἐμποδίζῃ τὴν εἰς τὸν θεὸν τοῦ νοὸς αὐτῶν προσήλωσιν, ἀπῆλθον εἰς τὰς ἑρή- μους, εἰς τὰ ὄρη, εἰς τὰ σπήλαια, εἰς τὰ μοναστήρια, εἰς τὰ ἀσκητήρια, καὶ ὅλως δὲ ὅλου προσηλώσαντες ἑαυτοὺς τῷ θεῷ, ἐτελείωσαν τὸν θίον ἐν παρθενίᾳ ψυχῆς καὶ σώματος, ἐν νηστείαις, ἐν προσευχαῖς, ἐν δάκρυσι, ζήσαντες ἐπὶ γῆς, ὡς οἱ ἀγγελοι ἐν οὐρανῷ.

Κἀν δὲ τὴν σήμερον ὅλιγα καὶ μικρὰ φαίνωνται τοιαῦτα παραδείγματα, ἐπειδὴ μετ. 13, ὅμως « Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον,

» ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας », βλέπομεν ἀχρὶ τῆς σήμερον ἀνδρας, οἱ τινες, δὲ ἀγά- πην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τὴν ἀ- λήθειαν τῆς πίστεως, καταφρογοῦντες

πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ μὴ συγκα- τανεύοντες εἰς τῆς ἀσεβείας τὰ δόγματα, ἐκχέουσι τὸ ἴδιον αἷμα, προδίδουσι τὴν ἰδίαν ζωὴν εἰς θάνατον, καὶ στέφονται διὰ τῶν μαρτυρικῶν ζεφάγων. Βλέπομεν ἄχρι τῆς σήμερον ἀνδρας, οἱ τινες, ἐπιθυμοῦντες τὴν χριστιανικὴν τελειότητα, ἐγκαταλεί- πουσι τὰ πάντα, καὶ ἐκδίδουσιν ἑαυτοὺς εἰς τοὺς ἀσκητικοὺς ἀγῶνας, κατὰ μίμησιν τῶν παλαιῶν ἀγίων ἀσκητῶν. Μαρτυροῦσι τοῦτο τὰ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῦ Ἀθω καὶ τοῦ Σινά, καὶ τὰ ἐν τῇ ἑρήμῳ τῆς Παλαιστί- νης ἀχρὶ τῆς σήμερον σωζόμενα ἀσκη- τήρια.

Μετὰ ταῦτα τὰ παραδείγματα τὰ ἀλη- θινά, τὰ βέβαια, τὰ βλεπόμενα, τίς πείθε- ται, ὅτι τὸ ἔργον τῆς τελειότητός ἐστιν ἀδύνατον; Ἄλλ’ ἔστι, λέγεις, πολλὰ δύσ- κολον. Ναὶ ἀληθῶς δύσκολον· διὰ τοῦτο ὁ πάνσοφος καὶ φιλανθρωπότατος θεὸς ἀφῆκεν αὐτὸν εἰς τοῦ καθενὸς τὴν προαίρε- σιν « Εἰ θέλεις, εἴπε, τέλειος εἶναι ». Οθεν δὲ μετ. 19, 21.

μέγας θεολόγος Γρηγόριος σοφώτατα ἐση- μείωσεν, ὅτι τὰς μὲν ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καθεὶς ἔξ ἀνάγκης πρέπει νὰ φυλάττῃ, διότι, ἐὰν παραβῇ αὐτάς, καταντᾶ εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον τῆς σωτηρίας αὐτοῦ· ἡ δὲ τελειότης ἐστὶ προαιρετή, καὶ οὐκ ἀναγ- καία πρὸς σωτηρίαν, καὶ δοτὶς μὲν ἀναβῆται εἰς τὸ ὄψος αὐτῆς, ἔχει ἔξαιρετον τιμὴν καὶ ἀνταπόδοσιν· δοτὶς δὲ μείνῃ κάτω, οὐ- δένα ἔχει τῆς σωτηρίας αὐτοῦ κίνδυνον· « Τῆς ἡμετέρας, λέγει, νομοθεσίας τὰ μεν » ἀνάγκην ἔχει τοῖς ἐπιταπτομένοις, ἀ καὶ ἀπῆλπτεται. » μὴ φυλάττουσι, κίνδυνος· τὰ δὲ οὐκ ἀναγ- κην, αἰρεσιν δέ, ἀ φυλάττουσι μὲν τιμὴν

» καὶ ἀντίδοσιν, μὴ φυλάττουσι δέ, οὐδ'
» ὄντιν' οὖν κίνδυνον ».

Αληθῶς τὸ ἔργον ἐστὶ δύσκολον· ἐπει-
δὴ δὲ δύσκολον, διὰ τοῦτο ἔχει καὶ τὰς ἀ-
μοιβὰς πολυπλασίους. Βλέπε δὲ πῶς ὁ θεὸς
διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαίου διέκρινε τοὺς
τελείους ἀπὸ τῶν ἀτελῶν, καὶ τὰς ἀντα-
ποδόσεις τῶν τελείων ἀπὸ τὰς τῶν ἀτε-
λῶν. « Τάδε λέγει Κύριος τοῖς εὐνοῦχοις,
» ὅσοι ἀν φυλάξωνται τὰ σάββατά μου,
» καὶ ἐκλέξωνται ἀ ἐγὼ θέλω, καὶ ἀντέχων-
» ται τῆς διαθήκης μου. » Ἰδοὺ τῶν τελείων
οἱ χαρακτῆρες· αὐτοὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, ἥγουν
παρθένοι· αὐτοὶ φυλάττουσι τοῦ Κυρίου τὰ
σάββατα, τουτέστι ἀργοὶ διαμένουσιν ἀπὸ
πάσης πονηρᾶς πράξεως· αὐτοὶ ἀντέχον-
ται τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ, ἥτοι μετὰ πά-
σης προθυμίας ἐκπληροῦσι διὰ παντὸς τὰς
ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα τοῦ θεοῦ·
πρὸς τούτοις αὐτοὶ ἐξ ἴδιας προαιρέσεως ἐκ-
λέγουσιν ὅσα θέλει ὁ θεός· « Καὶ ἐκλέξων-
» ται ἀ ἐγὼ θέλω ». Τί δὲ θέλει παρ' ἡμῶν ὁ
θεός; τὴν τελειότητα· « Ἐσεσθε οὖν ὑμεῖς,
» εἶπε, τέλειοι, ὃσπερ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν ». Ἀκουσον δὲ
καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἀτελῶν. « Καὶ
» πάντας τοὺς φυλασσομένους τὰ σάββα-
τά μου μὴ θειηλοῦν, καὶ ἀντεχομένους
» τῆς διαθήκης μου· » ἀργοῦσι καὶ οὗτοι ἀ-
πὸ πάσης ἀμαρτίας, καὶ οὐ μολύνουσιν
ἔσωτοὺς διὰ τῶν μιαρῶν πράξεων· ἀντέχον-
ται καὶ οὗτοι τῆς διαθήκης Κυρίου, ἥγουν
ἐργάζονται προθύμως πάσας τὰς ἐντολὰς
τοῦ θεοῦ, καθὼς καὶ οἱ τέλειοι· πλὴν λείπει
εἰς αὐτοὺς τῆς παρθενίας ἡ ἀρετὴ· λείπει
ἀπὸ τῆς προαιρέσεως αὐτῶν ἡ ἐκλογὴ τῆς

Ματ. 5, 4. Ματ. 5, 48. Ησ. 56, 6.

τελειότητος. Περιγράφων δὲ τὰς ἀνταπο-
δόσεις τῶν τελείων καὶ τῶν ἀτελῶν, δι-
δάσκει φανερὰ τὸ ὑπερέχον τῆς ἀμοιβῆς
τῶν πρώτων, καὶ οὐίοὺς καὶ θυγατέρας αὐ-
τοῦ ὄνομάζῃ καὶ τοὺς δευτέρους· « Καὶ Ησ. 56, 5.
» δώσω, λέγει περὶ τῶν τελείων, αὐτοῖς
» ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῷ τείχει μου τό-
» πον ὄνομαστόν, κρείττω γίνεται καὶ θυγα-
τέρων, ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ
» οὐκ ἐκλείψει »· περὶ δὲ τῶν ἀτελῶν λέγει,
« Εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ ἀγίον μου Ἄνθ. 7.
» καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς πρό-
» σευχῆς μου ».

Ανθρώποι λοιπὸν μυκάριοι καὶ τρισμα-
κάριοι, σκεύη ἐκλεκτά, κατοικητήρια τῆς
θείας χάριτος, οἰκόνες ζῶσαι τῆς θείας τε-
λειότητος, σάλπιγγες μεγαλόφωνοι τῆς τοῦ
θεοῦ ἀγιωσύνης, ὑμεῖς, λέγω, οἱ ὑψώσαντες
τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῶν γηνῶν, οἱ
τὰ πάντα σκύβαλα γομίσαντες, οἱ τὸν
σταυρὸν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἄραντες, καὶ
αὐτῷ προθύμως ἀκολουθήσαντες, οἱ ὡς ἄ-
σαρκοὶ ἐπὶ τῆς γῆς περιπατήσαντες, καὶ
ῶσπερ ἄγγελοι ἐν σαρκὶ πολιτευσάμενοι,
ζήσαντες δὲ οὐκ αὐτοὶ, ἀλλ᾽ ὁ Χριστὸς ἐν
ὑμῖν· ἀνθρώποι, ὅσοι τε τὰ ὑπάρχοντα, τὸ
αἷμα, τὴν ζωήν, τὰ πάντα τῷ Χριστῷ
προσενέγκαντες, τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου
κατηγιώθητε, καὶ ὅσοι τὸν μοναδικὸν ζίον
ζήσαντες, ὁσίως καὶ ἀσκητικῶς τὸν δρόμον
τῆς ζωῆς ἐτελέσατε, μακάριοι καὶ ὑπερέν-
δοξοί! διὸ οὐμᾶς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ, ἔνδον
τοῦ τείχους τῆς ἐπουρανίου Ἱερουσαλήμ,
εἰς τὰ σκηνώματα τοῦ Κυρίου τὰ ἀγαπη-
τὰ καὶ πεποθημένα, ἔτοιμος ἐστι τόπος
ὄνομαστός, ἥγουν ἀπόλαυσις τῆς θείας δόξης.

μ. 56,
5.

πλουτιωτέρα ἐκείνης, τῆς ὅποίας μετέχουσιν οἱ λοιποὶ τοῦ θεοῦ φύλοι· τὸ δὲ ὄνομα ὑμῶν, ὄνομα ὑπερένδοξον, μάρτυρες Χριστοῦ καὶ ὅσιοι ὄνομάζεσθε, καὶ τὸ τοιοῦτον ὄνομα, ὄνομα αἰώνιον, οὐδέποτε ἐκλεῖπον, ἀλλὰ διαιμένον εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰώνας τῶν αἰώνων. « Καὶ δώσω αὐτοῖς, οὕτως ὑπόσχεται ὁ θεὸς, ἐν τῷ οίκῳ μου, καὶ ἐν τῷ τείχει μου τόπον ὄνομαστόν, κρείτων σιών καὶ θυγατέρων, ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκλείψει ».

Αλλὰ καὶ ὑμεῖς, ὡς ἀδελφοί, ὅσοι ἀποστρέψεσθε πᾶσαν κακίαν, καὶ οὐ μολύνετε τὴν ψυχὴν ὑμῶν διὰ τοῦ ῥύπου τῆς ἀμαρτίας, ὅσοι μετὰ πάσης ἀκριβείας φυλάττετε τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ! διὸ ὑμᾶς ἀνεῳγμένη ἔστιν ἡ θύρα τοῦ οὐρανοῦ, ἔτοιμον τὸ θρόνος τοῦ θεοῦ τὸ μῆγον, ἡ Σιών ἡ ἀγία·

ἐκεῖ εἰσελεύσεσθε, καὶ εὐφρανθήσεσθε τὴν εὐφροσύνην τὴν αἰώνιον. ἐκεῖ ἐν τῷ οίκῳ τοῦ Κυρίου, ὃπου ἀκαταπαύστως προσφέρονται αἱ προσευχαὶ τῶν ἀγίων καὶ αἱ δοξολογίαι τῶν ἀγγέλων, εἰσάξει ὑμᾶς ὁ Κύριος· « Εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸ ὅρος τὸ μ.^{7.} » ἀγίον μου, καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οίκῳ τῆς προσευχῆς μου ».

Πανάθλιοι δὲ καὶ δυστυχέστατοι οἱ πονηροί, οἱ ἀνομοί, οἱ ἀμαρτωλοί, οἱ ἀμετανόητοι! αὐτοὶ μακρὰν ἔσονται τῆς χαρᾶς, μακρὰν τῆς θείας δόξης, μακρὰν ἀπὸ τοῦ θεοῦ. « Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, λέγει ὁ Ψαλ.^{8.} « θεός, πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν ». Κύριε τοῦ ἐλέους, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ μονογενοῦς σου σιοῦ, ῥῦσαι ὑμᾶς τῆς τοιαύτης φοβερᾶς καὶ ἐλεινῆς ἀποστάσεως! Αμήν.